

показник як рибопродуктивність, була самою низькою у 1997 р., на ставу №1 де була використана пасовищна аквакультура, при використанні півінтенсивної форми вирощування цей показник завжди вище як по результатам вирощування у 1997 р., так і по результатах вирощування за три останні роки на ставу №1.

З наведеного можна зробити висновок, що при півінтенсивному веденні господарства основні рибницькі показники вище, ніж при пасовищній аквакультурі.

Але, при розрахунку та порівнянні економічної ефективності різних форм виробництва товарної риби було виявлено, що додаткових витрат на ставу №1, де буда використана пасовищна аквакультура не було, а по нагульних ставах №2 та №3 склали 1396 ц/га та 1663 ц/га відповідно. Це відобразилося на основному економічному показнику – рівні рентабельності, який виявився самим великим при пасовищному веденні товарного рибництва на ставу №1 (40,5%). На ставах №2 та №3 при напівінтенсивній формі ведення рибництва утримувався на рівні 11,3 та 13,6% відповідно.

З даних досліджень можна зробити висновок, що при переході господарства на вирощування товарної риби, в великих нагульних ставах Ішунського рибцеху Кримського рибокомбінату з півінтенсивних форм вирощування, на пасовищні, зростає загальний рівень рентабельності, але разом з тим значно, зменшиться загальний об'єм виробленої товарної рибопродукції.

УДК 639.3

МОРФОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ШПРОТА ПІВНІЧНО-ЗАХІДНОЇ ЧАСТИНИ ЧОРНОГО МОРЯ

С.О.НЕГОДА – магістрант кафедри рибництва.
Науковий керівник – к.б.н., доцент ПИЛИПЕНКО Ю.В.,
Херсонський ДАУ

Морфологія чорноморського шпроту до цього часу вивчена недостатньо, хоча деякі дані з цього питання зустрічаються в спеціальній літературі (Берг, 1949; Световидов, 1934).

Вивчаючи морфологічну мінливість чорноморського шпроту, ми поперед всього намагалися визначити наявність у нього статевого деморфізму, вплив якого може викривити характер уявлення що до розмірно-вікової, екологічної та географічної мінливості цього виду. Явище статевого деморфізму обумовлюється розвитком вторинно-статевих ознак, які мають тенденцію закріплення і посилення в потомстві. Г.В.Нікольський (1965) відмічав, що найбільш

часто вторинно-статеві відміни проявляються в розмірах між самицями і самцями.

Як показали наші виміри (табл.), мерістичними ознаками самиці і самці чорноморського шпроту майже не відрізняються. Статевий деморфізм у популяції цього виду, що мешкає в північно-західній частині моря, незначно проявляється лише в трьох пластичних ознаках: діаметрі ока, найменшій висоті тіла і довжині хвостового стебла.

Таблиця 1 – Статевий деморфізм шпроту північно-західної частини Чорного моря

	Самці		Самиці	
	M±m	Cv	M±m	Cv
Зябрових тичинок	52,4±0,2	3,83	51,9±0,2	4,51
Променів в Д	16,4±0,1	5,18	16,4±0,1	4,69
Променів в А	18,2±0,1	4,72	18,2±0,1	4,73
Хребців	47,2±0,1	2,39	47,3±0,2	3,19
Кільових лусчин	29,9±0,1	4,47	29,9±0,1	4,12
В % довжини тіла				
Довжина голови	23,6±0,1	5,59	23,5±0,1	4,43
Висота голови	15,8±0,2	11,58	16,0±0,1	1,87
Ширина лобу	4,7±0,03	5,93	4,8±0,04	7,52
Довжина рила	8,5±0,1	7,73	8,7±0,1	10,13
Діаметр ока	5,9±0,1	10,77	6,0±0,1	7,48
Найбільша висота тіла	19,0±0,2	11,25	18,5±0,1	5,46
Найменша висота тіла	8,1±0,02	2,84	7,9±0,02	2,27
Довжина хвостового стебла	10,1±0,1	13,68	10,6±0,1	12,62
Антидорсальна відстань	51,2±0,2	3,15	50,9±0,3	3,51
Постдорсальна відстань	28,2±0,2	6,53	28,6±0,3	9,24
Антивентральна відстань	50,5±0,2	3,56	50,5±0,1	1,66
Антванальна відстань	66,8±0,2	3,60	66,6±0,2	3,12
Найбільша товщина тіла	9,3±0,1	7,88	9,2±0,1	6,12
В % довжини голови				
Діаметр ока	24,9±0,1	5,75	25,6±0,2	6,68
Довжина рила	36,3±0,2	6,01	36,7±0,2	4,68
Ширина лобу	20,1±0,2	9,04	20,3±0,2	8,85
Висота голови	67,8±0,2	3,26	68,2±0,3	4,70

Таким чином, по зовнішньому виду самиці та самці чорноморського шпроту, за виключенням періоду нересту, коли плідники

мають текучі статеві продукти, розрізнити майже неможливо. Крім того, за весь спостережуваний період як самиці, так і самці мали однакове забарвлення тіла та плавнів.

Отже, статевий деморфізм у чорноморського шпроту виражений досить слабо і проявляється лише в трьох пластичних ознаках, які не є основними і широко використовуваними в іхтіологічних спостереженнях. Оскільки вплив статі на середні показники пластичних та меристичних ознак не суттєвий, вивчення морфологічної характеристики шпроту можна виконувати на змішаному в статевому відношенні матеріалі.

УДК 639.3

ВИКОРИСТАННЯ У ЛАБОРАТОРНІЙ ПРАКТИЦІ ЕКСПРЕС МЕТОДУ БІОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ РИБИ

В.В.ОЛІФІРЕНКО – к.в.н., доцент, Херсонський ДАУ

Біологічна цінність продуктів харчування характеризує їх ступінь відповідності потребам організму і є одним з основних критеріїв оцінки якості.

Для з'ясування біологічної цінності в якості тест-організмів використовують переважно вищих тварин, але в останній час все більшу популярність набуває метод біологічної оцінки з використанням війчатої інфузорії Тетрахімена періформіс. В більшості випадків цей тест-організм реагує на вплив тих чи інших хімічних та біологічних факторів адекватно вищим тваринам. Метод має ряд переваг, визнаний ФАО-ВОЗ, вартість проведення аналізу в 5,5 разів дешевше і в 7 разів скоріше опитів на білих кривих та має високу збіжність результатів зі стандартними методами (коефіцієнт кореляції 0,8-0,9).

Таким чином, використання війчатої інфузорії Тетрахімена періформіс в біологічних дослідженнях є перспективним, особливо в умовах сільськогосподарського виробництва, де нерідко відсутні умови для проведення дослідів на вищих тваринах. На практиці використовуються не прямі методи (хімічні, фізичні), які не завжди дають дані, збіжні з результатами біологічної оцінки безпосередньо на живому організмі.

Експериментальний матеріал вказує, що біологічна оцінка сировини та продуктів є також індикатором, по якому можливо тестувати ту чи іншу технологію виробництва сировини тваринного походження та продуктів.